

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 356.2:346.7

DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.7>

Іванченко Е. П.,

кандидат юридичних наук, професор

Української технологічної академії,

докторант

Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України,
радник Асоціації митних брокерів України

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА САМОРЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню науково-теоретичних проблем правового забезпечення державного регулювання та саморегулювання митної брокерської діяльності, визначенню їх об'єктивної необхідності у сучасних умовах господарювання та формулюванню понять вказаних категорій, як двох основних моделей регулюючого впливу на ринок митних брокерських послуг.

Аналіз доктрини та митного законодавства України дозволив сформулювати авторське визначення поняття «державне регулювання митної брокерської діяльності», як здійснення державою в особі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику комплексу економіко-правових та організаційно-управлінських заходів, щодо упорядкування діяльності митних брокерів, з метою реалізації державної митної політики, виконання цільових економічних та інших програм і розвитку ринку митних брокерських послуг.

Автором доведено, що ринкове саморегулювання є однією із моделей регулювання ринку, що застосовується для зменшення адміністративних витрат держави та адміністративного тиску на суб'єктів господарювання. Це дозволило сформулювати поняття «саморегулювання митної брокерської діяльності», як врегульоване нормами права та локальними актами самостійне регулювання суб'єктами митної брокерської діяльності своєї професійної діяльності, що здійснюється митними брокерами через саморегулювну(-ні) організацію(-ї), шляхом виконання такою організацією(-ями) покладених на неї та/або делегованих їй державою повноважень, відповідно до закону.

За результатами аналізу, автор формулює висновок, що досліджені моделі регулювання ринку митних брокерських послуг України можуть стати ефективним інструментом ринку митної брокерської діяльності, що дозволить підвищити конкурентоспроможність митного простору України на міжнародному ринку та стимулювати розвиток зовнішньоекономічної діяльності, знизити витрати і час на митне оформлення, підвищити рівень прозорості та ефективності митних процедур, зменшити корупційний фактор тощо.

Ключові слова: господарська (підприємницька) діяльність, митна брокерська діяльність, державне регулювання митної брокерської діяльності, саморегулювання митної брокерської діяльності, митні інтереси, митна безпека, митна справа, державна митна політика, саморегулювна організація.

Ivanchenko E. P. State regulation and self-regulation of customs brokerage activities: directions for improving theoretical and legal support

Abstract. The article is devoted to the study of scientific and theoretical issues of legal support for state regulation and self-regulation of customs brokerage activities, determination of their objective necessity in modern economic conditions, and formulation of the concepts of these categories as two main models of regulatory influence on the market of customs brokerage services.

The analysis of the doctrine and customs legislation of Ukraine allowed the author to formulate the original definition of the concept of "state regulation of customs brokerage activities" as implementation by the state, represented by the central executive body which implements the state customs policy, of a set of economic-legal and organizational-managerial measures aimed at streamlining the activities of customs brokers to

implement the state customs policy, fulfil targeted economic and other programs and develop the customs brokerage market.

The author proves that market self-regulation is one of the models of market regulation used to reduce administrative costs of the state and administrative pressure on business entities. This made it possible to formulate the concept of “self-regulation of customs brokerage activities” as self-regulation by customs brokerage entities of their professional activities, which is carried out by customs brokers through self-regulatory organization(s), regulated by law and local acts, via exercising by such organization(s) the powers assigned to it and/or delegated to it by the state under the law.

Based on the results of the analysis, the author concludes that the studied models of regulation of the customs brokerage services market in Ukraine can become an effective tool for the customs brokerage market, which will increase the competitiveness of Ukraine’s customs space in the international market and stimulate the development of foreign economic activity, cut the costs and time for customs clearance, improve transparency and efficiency of customs procedures, reduce the corruption factor, etc.

Key words: *economic (entrepreneurial) activity, customs brokerage activity, state regulation of customs brokerage activity, self-regulation of customs brokerage activity, customs interests, customs security, customs business, state customs policy, self-regulatory organization.*

Вступ. Дискусія про необхідність та доцільність регулювання митної брокерської діяльності (за допомогою інструментів, доступних державі та ринку) розгортається на тлі більш масштабної полеміки: чи існує, в цілому, потреба у регулюванні ринків товарів, робіт та послуг в країнах з ринковою економікою?

І якщо саморегулювання підприємницької діяльності не викликає суперечок: воно визнається необхідним трендом та складовою державної економічної політики, то до доцільності державного регулювання існують різні наукові підходи, які не завжди є узгодженими.

Проблематика правових меж державного регулювання у сучасних ринкових умовах господарювання довгий час піддається дискурсу, межі якого жевріють на грані таких позицій: 1) немає потреби, адже ринкова економіка – це свобода здійснення суб’єктами господарювання підприємницької діяльності, засадничою категорією якої є ризик; 2) потреба існує, і контраргументом тут виступає прагматична державницька позиція (підтримана науковцями-господарниками), яка базується на ідеї, що свобода є абсолютною та повною лише до тих меж, доки вона не загрожує свободі інших суб’єктів [1, с. 40].

В якості авторської аргументації доцільності державного регулювання митної брокерської діяльності та посилення векторів його присутності, вважаємо за потрібне навести окремі обґрунтування.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження проблем правового забезпечення державного регулювання та само-

регулювання митної брокерської діяльності, визначення їх об’єктивної необхідності у сучасних умовах господарювання та формулювання понять вказаних категорій.

Результати дослідження. Сучасні виклики (поширення глобальної пандемії (COVID-19), повномасштабна збройна агресія РФ проти України, несталість світової фінансової системи тощо) зумовлюють необхідність посилення державного регулювання підприємницької діяльності.

Дослідження державного регулювання митної брокерської діяльності (як спеціального інструменту впливу держави на ринок митних брокерських послуг) буде більш ефективним, якщо його проводити через призму загальних категорій більш високого рівня, таких як: правовий господарський порядок та економічна політика держави.

Аналіз національного митного законодавства доводить, що правовий господарський порядок у митній сфері забезпечується за допомогою нормативного закріплення таких категорій, як *митні інтереси України* та *митна безпека*. Економічна ж політика держави в митному просторі України втілюється через концепцію *державної митної політики* України, яка прямо впливає на стан регулювання митної брокерської діяльності (як інструментами ринку, так і доступними державі заходами).

Повномасштабне військове вторгнення РФ в Україну, яке розпочалася 24 лютого 2022 року, призвело до безпрецедентного навантаження на економіку [2]. Вказане безпосередньо пов’язано з роботою *митниці як державної інституції*, яка забезпечує вста-

новлений законодавством порядок переміщення товарів через митний кордон України за рахунок формалізованих митних процедур. Введення правового режиму воєнного стану зумовило зміну пріоритетності напрямів реалізації завдань державної митної політики, спрямувавши її на посилення безпекових аспектів та спрощення митних процедур і формальностей. Попри триваючу повномасштабну військову агресію наша держава продовжує активно упроваджувати та законодавчо унормувувати новації, щодо модернізації митної справи та адекватного сучасним економіко-правовим реаліям нормативного регулювання митної брокерської діяльності. Саме тому, проблематика належного функціонування митної системи в умовах війни (державної митної політики), – є не менш важливою, ніж забезпечення безпеки та обороноздатності України [3, с. 9].

Одним із актуальних питань в царині, що досліджується, виступає аспект *митної безпеки*, який отримав широке міжнародне визнання, особливо у контексті активізації зовнішньоекономічних та політичних ризиків, інтенсифікації міждержавних торговельних конфліктів [4]. Відповідно до ст. 6 Митного кодексу України (МК України) [5] митна безпека – це стан захищеності митних інтересів України, що опосередковують національні інтереси України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення митної справи.

Митна безпека посідає одне з ключових місць у системі забезпечення національної безпеки України. Як стан правової упорядкованості життя суспільства й держави, національна безпека є ключовим чинником самозбереження українського суспільства, багатомірним і багатоаспектним явищем економіко-правової дійсності, структура якого зумовлена складністю будови суспільного життя, значною кількістю об'єктів, які потребують безпечних умов [6, с. 58].

Успішність та економічна виправданість перебудови та оновлення діючої системи зумовлюються двома ключовими факторами: вірно обраного вектору ведення зовнішньоекономічної політики та цілеспрямованості дій державної виконавчої влади. Тобто, без чіткої та продуманої зовнішньоекономічної політики

всі зусилля з реформування митної безпеки України можуть бути марними.

Аналіз ст. 6 МК України доводить, що митна безпека досягається через захищеність митних інтересів України, якими, згідно з ч. 1 ст. 6 є національні інтереси України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення митної справи.

Категорія національних інтересів у МК України не деталізується, для з'ясування її змісту слід звернутися до п. 10, ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII [7], згідно якого національні інтереси України – це життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

За нормою МК України, в митному просторі України забезпечення окреслених вище національних інтересів досягається шляхом здійснення *митної справи*, яка, згідно ст. 7 являє собою встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної митної політики, становлять митну справу.

Митна справа в Україні провадиться з урахуванням загальноприйнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації та кодування товарів та системи митної статистики, інших загальновизнаних у світі норм і стандартів.

Аналіз категорії «митні інтереси» (через дотичні та взаємопов'язані: митна безпека,

митна справа) доводить, у їх захисті безпосередню участь приймають митні брокери, на що прямо спрямована норма ст. 7 МК України.

Основними суб'єктами забезпечення митних інтересів України, як наслідок митної безпеки, поряд з митними органами України слід визнати суб'єктів митної брокерської діяльності, функціонування яких набуває особливої ваги, переважно, в процесі спрощення та лібералізації митних процедур. Саме суб'єкти митної брокерської діяльності в період стрімких зміни нормативного регулювання в змозі забезпечити високий професійний рівень надання митних брокерських послуги суб'єктам ЗЕД, зокрема, в частині: правильності заповнення документів (електронних і паперових); дотримання встановлених строків; авторизації у е-базах даних; митного оформлення товарів у відповідних митних режимах; належного розрахунку митних платежів при оформленні товару; визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД; оптимізації видатків при митному оформленні товару; підборі оптимального варіанта проходження митних процедур; надання консультацій стосовно діючого митного законодавства тощо.

Аналізовані вище елементи (митні інтереси, митна безпека, митна справа), через які митна брокерська діяльність має свій безпосередній вияв у митному просторі України, є складовими узагальнюючої категорії «державна митна політика».

Відповідно до ст. 5 МК України, державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.

На нашу думку, законодавчого визначення поняття «державна митна політика» достатньо для розуміння загальних обрисів цієї категорії. Проте, для більш глибокого та ґрунтовного аналізу, важливо звернутися до наукових досліджень з цієї тематики, як на засадничі, що поглиблюють розуміння сутності поняття «державна митна політика» і надають йому додаткових ознак та чітко окреслюють межі.

Д. В. Приймаченко обґрунтовує митну політику як відносно стабільну організовану діяльність державних інституцій, скеровану на визначення мети та напрямків загальнодержавної політики в конкретній сфері та їх реалізацію за допомогою політико-правових, економічних, організаційних заходів, спрямованих на захист національних інтересів і безпеки [8, с. 17].

Натомість, І. Г. Бережнюк вказує, що митна політика – це система поглядів, ідей та переконань, що формує основні правові та економіко-організаційні принципи митної справи [9, с. 11].

Аналіз вищенаведених наукових підходів та митного законодавства України дозволяє нам сформулювати власне визначення «державної митної політики» як врегульованої нормами права діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику в сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, з метою сприяння зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки.

Державне регулювання митної брокерської діяльності здійснюється системою органів державної виконавчої влади, а саме: Міністерством фінансів України (Мінфін) через Державну митну службу України (Держмитслужбу).

Державна митна політика України на сучасному етапі розвитку відіграє велику роль в захисті національних інтересів держави та гарантуванні економічної безпеки України. В умовах євроінтеграційного курсу напрями митної політики набувають особливого значення та зосереджуються на питаннях міжнародного співробітництва та упровадження в Україні світового досвіду митного регулювання [10, с. 22].

З початком неспровокованого збройного нападу та введенням в Україні правового режиму воєнного стану державна митна політика зазнала ґрунтовних змін, що обумовлені реаліями часу. Потреба нагального правового упорядкування державної митної політики засновується на необхідності забезпечення національної безпеки і обороноздатності та економічної стабільності України в цілому.

Продуктивність виваженої митної політики залежить від економіко-правового кон-

сенсусу між державою та суб'єктами митної брокерської діяльності і готовності законодавця конструювати норми митного права за принципом їх максимальної відповідності ідеї балансу приватних і публічних інтересів [4]. Отже, синергетичне поєднання публічних і приватних інтересів відбувається при здійсненні митної брокерської діяльності як самостійного виду посередницької діяльності. Введення правового режиму воєнного стану вплинуло на зміну пріоритетності напрямів реалізації завдань державної митної політики, спрямувавши її на посилення існуючих безпекових аспектів та спрощення митних процедур і формальностей [3, с. 9].

Обґрунтована доцільність застосування державного регулювання митної брокерської діяльності, викликає потребу визначитися із завданнями, які вказаний механізм виконує в процесі створення, безпосереднього здійснення та припинення діяльності із надання митних брокерських послуг.

В умовах спеціального режиму господарювання та поступового переходу до європейських ринкових відносин в царині митної справи, завданнями державного регулювання митної брокерської діяльності можна вважати:

- захист економічних прав та законних інтересів суб'єктів митної брокерської діяльності;

- заохочення та захист добросовісної конкуренції і обмеження монополізму на ринку митних брокерських послуг;

- формування розгалуженої інноваційної інфраструктури функціонування ринку митних брокерських послуг на засадах діджиталізації;

- встановлення чітких законодавчих вимог до основних процедур створення, здійснення діяльності, припинення суб'єктів митної брокерської діяльності, безпосереднього надання митних брокерських послуг;

- лібералізація та пом'якшення можливих негативних економіко-правових наслідків зміни національної системи митного господарювання на європейську;

- подолання монополізму державного регулювання митної брокерської діяльності через унормування спеціальних положень, щодо саморегулювання ринку митних брокерських послуг;

- інтеграція у європейський та світовий ринки митних брокерських послуг.

Викладене дозволяє зробити висновок, що завдання державного регулювання митної брокерської діяльності – це визначені, на підставі нормативно-правових актів, основні напрями та форми участі держави на ринку митних брокерських послуг, з метою підтримки його стабільності, відтворення та забезпечення умов сталого розвитку.

Отже, обґрунтована нами доцільність державного регулювання ринку митних брокерських послуг та окреслені завдання, дозволяють сформулювати поняття «державне регулювання митної брокерської діяльності», яке законодавчо не закріплено. *Державне регулювання митної брокерської діяльності* – це здійснення державою в особі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику комплексу економіко-правових та організаційно-управлінських заходів, щодо упорядкування діяльності митних брокерів, з метою реалізації державної митної політики, виконання цільових економічних та інших програм і розвитку ринку митних брокерських послуг.

Отже, відмова від такого інструмента регулюючого впливу, як державне регулювання митної брокерської діяльності в умовах ринку, видається вкрай недоцільною, особливо в період дії правового режиму воєнного стану та повоєнного відновлення економіки України. Більше того, для України на сучасному етапі розвитку економіко-політичних процесів, обґрунтовується об'єктивна необхідність існування «посиленої» ролі держави в регулюванні підприємницької (господарської) діяльності в цілому [11, с. 117], і митної брокерської діяльності як її окремого, особливого виду.

За нашим переконанням, регулювання митної брокерської діяльності має еволюціонувати у бік саморегулювання, закріпленого на нормативному рівні і цей процес має передбачати поступове зменшення прямого втручання держави у цю сферу. Проте, зазначений перехід має відбуватися виключно у звичайних умовах господарювання і відбуватися поетапно. На першому етапі необхідно розробити та прийняти відповідні нор-

мативні акти загального характеру, щодо порядку створення, функціонування і припинення саморегульованих організацій (СРО), порядку делегування державою частини повноважень СРО тощо. На другому, – за ініціативою Мінфіну та Держмитслужби, в розвиток законодавчих положень, розробити та прийняти відомчі нормативні акти, щодо специфіки функціонування СРО на ринку митних брокерських послуг.

На жаль, питання саморегулювання в системі регулювання митної брокерської діяльності не знайшло належного відображення в митному законодавстві України.

Ринкове саморегулювання (self-regulation) є однією із моделей регулювання ринку, що застосовується для зменшення адміністративних витрат держави та адміністративного тиску на суб'єктів господарювання. За такої моделі регулювання здійснюється самими представниками ринку, які, об'єднуючись, встановлюють свої норми (стандарти, правила) діяльності та контролюють їх дотримання усіма учасниками організації. На тих ринках, де присутнє державне регулювання доступу на ринок, можливим є співрегулювання (co-regulation), коли функції держорганів по допуску на ринок (та позбавлення такого права) можуть бути делеговані саморегулювальним організаціям.

Аналіз останніх господарсько-правових досліджень, в сфері саморегулювання господарської діяльності [12] дозволяє визначити систему чинників, які обумовлюють потребу саморегулювання будь-якого ринку товарів, робіт і послуг в цілому і, зокрема, ринку митних брокерських послуг в умовах спеціального режиму господарювання (правового режиму воєнного стану) та поступового переходу на рейки європейських ринкових відносин в царині митної справи.

До таких чинників слід віднести:

– інноваційні зміни митного простору України: процеси тотальної цифрової трансформації та цифровізації Держмитслужби та митної брокерської діяльності;

– необхідність оперативного реагування на зміни ринку, з метою упорядкування нових відносин, попередження зловживань з використанням новацій;

– складність процедури прийняття законодавчих та відомчих нормативно-правових актів в сфері митної брокерської діяльності;

– наявність в господарських об'єднаннях ринку митних брокерських послуг фахівців із професійними знаннями та досвідом, що дозволяють враховувати економіко-правові зміни митного простору та митної брокерської діяльності, а також ділових зв'язків з відповідними іноземними та міжнародними організаціями, що надає можливість врахувати зарубіжний та міжнародний досвід здійснення митної брокерської діяльності тощо.

Як зазначає О. М. Гончаренко, надмірне державне регулювання небажане, оскільки значно обмежує свободу підприємництва, роблячи його невивідним. Негативні наслідки стихійних ринкових відносин, як і стихійного саморегулювання, можуть переборюватися за допомогою меж, які встановлюються державою для власного розсуду та дозволеної поведінки суб'єктів господарювання. Абсолютно не контрольоване, адекватно не регульоване саморегулювання господарської діяльності з боку держави може призвести до негативних екстремалій: дисбалансу публічних і приватних інтересів у бік приватних, порушення принципу соціальної справедливості у суспільстві. Саме тому на міжнародному рівні держави беруть на себе зобов'язання зі сталого розвитку, які мають проявлятися в обмеженні діяльності суб'єктів господарювання [12, с. 94].

Відповідно до проекту Закону України «Про саморегулювальні організації» від 8 лютого 2022 № 7025 [13] саморегулювальна організація – це неприбуткове об'єднання представників однієї професії або суб'єктів господарювання у певній сфері (галузі) чи певного виду господарської діяльності, що утворюється відповідно з метою професійного чи галузевого самоврядування, розробки та встановлення спільних стандартів і правил, реалізації завдань та захисту прав і законних інтересів її членів, підвищення їх професійного рівня та рівня якості виробленої продукції, виконання робіт, надання послуг (ч. 1 ст. 1). Органи державної влади можуть делегувати саморегулювальним організаціям визначені законом повноваження. Делегування повноважень здійснюється без-

строково та може бути припинене у випадках, визначених законом (ч. 6 ст. 4).

В царині здійснення митної брокерської діяльності, як нами вказувалося раніше, професійним об'єднанням учасників ринку митних брокерських послуг органами державної влади, зокрема Мінфіном, можуть бути делеговані функції: надання дозволу на здійснення митної брокерської діяльності; розробки та встановлення єдиних стандартів і правил здійснення професійної митної брокерської діяльності; розробки та упровадження Кодексу професійної етики митних брокерів України; організації, проведення навчання та підвищення кваліфікації митних брокерів із видачою документа відповідності тощо [3, с. 18].

Наведене обґрунтування необхідності запровадження саморегулювання ринку митних брокерських послуг, дозволяють нам сформулювати поняття *«саморегулювання митної брокерської діяльності»*, як врегульоване нормами права та локальними актами самостійне регулювання суб'єктами митної брокерської діяльності своєї професійної діяльності, що здійснюється митними брокерами через саморегулювну(-ні) організацію(-ї), шляхом виконання такою організацією(-ями) покладених на неї та/або делегованих їй державою повноважень, відповідно до закону.

Зміни, які відбуваються в економіко-політичному житті нашої держави, спрямовані на децентралізацію, оптимізацію та дерегулювання багатьох сфер життєдіяльності, у тому числі господарювання, активізують проблематику саморегулювання. Саморегулювання господарської діяльності відбувається шляхом активної, ініціативної, самостійної діяльності самих суб'єктів регулювання. Така активна позиція сприяє розбудові громадянського суспільства та національної державності.

Висновки. Процеси дерегуляції підприємницької діяльності обґрунтовують тезу про те, що державне регулювання повинно здійснюватися тільки у тих випадках, коли неможливе саморегулювання. Застосування засобів державного регулювання господарської діяльності має бути спрямоване на розв'язання таких основних задач: 1) забез-

печення оптимального державного регулювання, яке б виключало надмірне втручання держави в організацію і здійснення господарської діяльності; 2) забезпечення оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних (господарських) відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів в державі [14, с. 88].

Підсумовуючи, зазначимо, що досліджені нами моделі регулювання ринку митних брокерських послуг України: державне регулювання та саморегулювання, їх переваги та недоліки, обґрунтована об'єктивна необхідність паралельного співіснування цих моделей в Україні, сформульовані поняття як державного регулювання, так і саморегулювання ринку митних брокерських послуг, доводять, що паралельне використання цих моделей може стати ефективним інструментом розвитку ринку митних брокерських послуг України, дозволить підвищити конкурентоспроможність українського митного простору на міжнародному ринку та стимулювати розвиток зовнішньоекономічної діяльності, знизити витрати і час на митне оформлення, підвищити рівень прозорості та ефективності митних процедур, зменшити корупційний фактор тощо.

Отже, проведений господарсько-правовий аналіз дозволяє констатувати високий рівень державного регулювання митної брокерської діяльності, проте, невіршеним на законодавчому рівні залишаються питання її саморегулювання. Науковці наголошують, що першим кроком у зміні механізму регулювання митної брокерської діяльності є прийняття Закону «Про саморегулювні організації» та Положення «Про саморегулювні організації професійних учасників ринку митних брокерських послуг» [15].

Дослідження особливостей державного регулювання та саморегулювання митної брокерської діяльності містить обґрунтований науковий інтерес, що, в першу чергу, пов'язано з необхідністю апроксимації митного законодавства України у досліджуваній частині до права ЄС, як однієї з умов ефективного здійснення митної брокерської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пацурія Н. Б. Тенденції реалізації економічної політики держави крізь призму господарського права: нарративний аналіз. Правове забезпечення ринкових відносин в умовах громадянського суспільства: збірник наукових праць. Випуск 3. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Бурчака Ф. Г., 2020. 210 с. с. 37-56. URL: https://repository.ndipp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/635/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA2020_.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Резнікова В., Пацурія Н., Кравець І. Вплив держави на економіку в умовах війни: концептуально-правові засади. Право України. 8/2023. С. 12-43. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/204/2023%20%E2%80%A2%20%E2%84%96%208.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
3. Іванченко Е. П. Правова природа митної брокерської діяльності: поняття, ознаки, особливості. Приватне та публічне право. № 4/2023. С. 9-20.
4. Бондаренко Є., Угрин В. Кекіш, І. Пріоритети забезпечення митної безпеки держави у період воєнного часу та післявоєнного відновлення України. Економіка та суспільство. 45/2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2000/1928>.
5. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
6. Рябовол Л. Т. Система забезпечення митної безпеки в Україні. Юридичний вісник. 2020. № 4. С. 58-65. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2020/10.pdf.
7. Про національну безпеку України: Закону України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
8. Приймаченко Д. В. Митна політика держави та її реалізація митними органами : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2006. 332 с.
9. Бережнюк І. Теоретичні основи та сутність митної справи. Вісник Академії митної служби України. 2002. № 3. С. 3–13.
10. Стеценко О. М. Основні аспекти розвитку митної політики України. Агросвіт. 2012. № 20. С. 20-22. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/20_2012/6.pdf.
11. Кочин В. В. Засоби державного регулювання господарської діяльності в умовах дерегулювання економіки України. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2015. № 2. С. 114-117.
12. Гончаренко О. М. Саморегулювання господарської діяльності: питання теорії та практики : монографія. Наук.-дослід. ін-т приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. – Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. 417 с.
13. Про саморегулівні організації: проєкт Закону України від 08 лютого 2022 року № 7025 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI06924I>.
14. Щербина В. С. До питання щодо принципів господарського права. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2014. № 1. С. 88–89.
15. Уханова І. О. Брокерська діяльність в Одеській області: проблеми та перспективи функціонування митних брокерів. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/329.pdf>.